

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานี เพื่อศึกษาการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศในจังหวัดปทุมธานี และเพื่อพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยการสำรวจ สัมภาษณ์ สังเกต และการพัฒนาหา กลยุทธ์ มีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิจัย สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานี

สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานี จากการศึกษาเอกสาร รายงานประจำปี ผลการประเมินของหน่วยงานต้นสังกัด สัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษาต้นสังกัด และศึกษานิเทศก์ด้านปฐมวัย ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1) ด้านวิชาการ ส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ รองลงมาใช้เกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และมีบางแห่งใช้การบูรณาการหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรท้องถิ่น และแนวต่างประเทศ เช่น Montessori เป็นต้น การจัดตารางสอนเป็นการจัดตารางกิจกรรมพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน การจัดครูเข้าสอนส่วนมากครู 1 คน ต่อ 1 ห้อง มีบางแห่งจัดครู 1 คนและพี่เลี้ยงหรือครูพิเศษอีก 1 คน ต่อ 1 ห้อง การวัดและประเมินผล เป็นการประเมินความพร้อมใน 4 ด้าน

2) ด้านกิจการนักเรียน การดูแลความปลอดภัยเป็นเรื่องสำคัญที่สุด มีกิจกรรมฝึกเรื่อง คุณธรรม จริยธรรมโดยใช้กิจกรรมทางศาสนา มีการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเป็นรายบุคคลตามความ

ถนัดและความสามารถพิเศษของแต่ละคน มีชุมชน มีการสอนเสริม และส่งเข้าประกวดแข่งขัน มีระบบการดูแลช่วยเหลือเด็ก มีการศึกษาสภาพปัญหาและแก้ไขร่วมกับผู้ปกครอง

3) ด้านบริหารงานบุคคล มีการกำหนดจำนวนและคุณสมบัติของครูตามปริมาณนักเรียน เน้นคุณวุฒิด้านปฐมวัย สรรหาโดยต้นสังกัดและสถานศึกษา กำหนดเงินเดือนตามหลักเกณฑ์ของราชการ มีการส่งเสริมความรู้และความสามารถของบุคลากร บุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติตามวินัยและจรรยาบรรณของทางราชการ

4) ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์สถานศึกษา จัดระบบงานตามระเบียบราชการ รายได้ส่วนใหญ่จากงบอุดหนุนรายหัวและเงินจากต้นสังกัด การจัดทำงบประมาณ และการบริหารทรัพย์สิน จัดทำตามระเบียบราชการ

5) ด้านอาคารสถานที่ เกือบทั้งหมดมีอาคารสถานที่เพียงพอ มีครู นักเรียนและคณาธิการโรงเป็นผู้อุ้ดูแล โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลให้มีความสะอาด สวยงาม ร่มรื่นและปลอดภัย เครื่องเล่นสนามก่อนข้างจะไม่เพียงพอ

6) ด้านประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน มีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่องการพัฒนาเด็ก มีการประชุมร่วมกันเพื่อความเข้าใจ มีโครงการผู้ปกครองอาสา มีการออกไปร่วมกิจกรรมและร่วมเป็นกรรมการต่างๆของชุมชนและของวัด และให้เด็กไปกับพ่อแม่เพื่อร่วมกิจกรรมต่างๆกับทางชุมชน

7) ด้านบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แต่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยมี ครู ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาร่วมดำเนินการ มีระบบสารสนเทศ และดำเนินการตามแผนครบทุกแผนงาน มีการตรวจสอบ มีการประเมินคุณภาพ มีการนำผลไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินภายนอกรอบที่สองส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก.

5.1.2 ผลการวิจัย การดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศในจังหวัดปทุมธานี

การดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศในจังหวัดปทุมธานี จากการสัมภาษณ์บุคลากรในสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานีที่มีความเป็นเลิศ รวมทั้งสังเกตการดำเนินงานเพื่อทราบข้อมูลเชิงประจักษ์ตามประเด็นที่สัมภาษณ์และบริบทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการ

บริหารจัดการของสถานศึกษาได้ประเด็นการดำเนินงานที่ส่งเสริมความเป็นเลิศและสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1) ขอบข่ายการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศ พบว่า

การบริหารงานวิชาการ มีการนำหลักสูตรปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา พัฒนาผู้เรียนครบทั้ง 4 ด้าน เน้นพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและพัฒนาตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน มีสื่อที่ใช้ประกอบการสอนที่หลากหลายและมีอย่างครบถ้วน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น มีระบบการวัดและ ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิต เป็นพิเศษ มีกิจกรรมเสริมสร้างกิริยา มารยาท ที่ดีอ่อนน้อมถ่อมตน เคารพผู้ใหญ่ กิจกรรมส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม จนเป็นที่ยอมรับของสังคม กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย กิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษา

การบริหารงานบุคคล มีระบบการคัดเลือกครูที่มีประสิทธิภาพได้ครูที่ดีมีความถนัด / ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อ ฝึกอบรม ศึกษาดูงานและทัศนศึกษาเป็นประจำ มีการบำรุงขวัญที่ดี ให้ครูมีความพอใจในการปฏิบัติงาน ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์การทำงาน เพื่อความโปร่งใสและความเป็นธรรม ส่งเสริมให้ครูมีความรู้เรื่องเทคโนโลยี และสามารถนำใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้

การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ มีการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาหลายรูปแบบ มีระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนอย่างรัดกุม จัดระบบงานสารบรรณที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็วในการให้บริการ ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินทั้งจากรัฐ หน่วยงาน และเอกชนอย่างเพียงพอ มีการบริหารงานการเงินที่รัดกุม โปร่งใส ชัดเจน มีพัสดุอย่างเพียงพอ และมีการรักษาบำรุง ซ่อมแซม พร้อมใช้ตลอดเวลา

การบริหารงานอาคารสถานที่ มีจำนวน อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ เพียงพอกับจำนวนนักเรียน บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีความสะอาด ร่มรื่นและสวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ มีการรักษาซ่อมบำรุงอุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม ห้องเรียนอาคารสถานที่ให้พร้อมใช้ประโยชน์ได้ตลอด

ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ มีการอบรมชี้แจง นักเรียนเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่และของเล่นอยู่ตลอดเวลา

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารและครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีกระบวนการเข้าถึงชุมชนหลายรูปแบบ จนเป็นที่ยอมรับของชุมชน มีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ชุมชนให้การยอมรับในศักยภาพของสถานศึกษาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

การบริหารงานและการประกันคุณภาพการศึกษา มีโครงสร้างการบริหารงานและสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีแผนปฏิบัติการและดำเนินการตามแผน มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน คณะกรรมการสามารถ กำกับ ติดตาม ดูแลควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน ครูและบุคลากรมีความตระหนักและเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา มีการประเมินคุณภาพภายในและปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน มีการประกันชีวิตให้ครูและนักเรียน

ประกอบกับที่สถานศึกษาอยู่ในแหล่งที่ชุมชนให้ความสนใจกับการศึกษา หน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีแหล่งเรียนรู้ที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ใกล้สถานศึกษา มีระบบ การคมนาคม และการสื่อสารที่ สะดวกและรวดเร็ว ชุมชนมั่นใจต่อคุณภาพของสถานศึกษา

2) การวิเคราะห์สภาพ (SWOT Analysis) รายละเอียดของข้อมูลที่เป็นผลจากการวิเคราะห์สภาพสถานศึกษา มีดังต่อไปนี้

ปัจจัยภายใน (Internal Environmental)

ข้อมูลที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) ได้แก่

การบริหารงานวิชาการ

1. สถานศึกษาใช้หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลัก
2. มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
3. มุ่งพัฒนาผู้เรียนครบทั้ง 4 ด้าน
4. เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด
5. ส่งเสริมและพัฒนาตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน
6. มีสื่อที่ใช้ประกอบการสอนที่หลากหลายและมีอย่างครบถ้วน
7. มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

การบริหารงานกิจการนักเรียน

1. มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย
2. เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิต เป็นพิเศษ
3. เน้นกิจกรรมเสริมสร้างกิริยา มารยาท ที่ดี อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพผู้ใหญ่
4. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม จนเป็นที่ยอมรับของสังคม

การบริหารงานบุคคล

1. มีระบบการคัดเลือกครูที่มีประสิทธิภาพได้ครูที่ดีมีความถนัด / ความเชี่ยวชาญตรง

กับงานที่ปฏิบัติ

2. ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานและทัศนศึกษาเป็นประจำ
3. มีการบำรุงขวัญที่ดี ให้ครูมีความพอใจในการปฏิบัติงาน
4. ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์การทำงาน เพื่อความโปร่งใสและความเป็น

ธรรม

การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ

1. มีการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาหลายรูปแบบ
2. มีระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนอย่างรัดกุม
3. จัดระบบงานสารบรรณที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็วในการให้บริการ
4. สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนด้านการเงินทั้งจากรัฐ หน่วยงาน และเอกชนอย่าง

เพียงพอ

5. มีการบริหารงานการเงินที่รัดกุม โปร่งใส ชัดเจน

การบริหารงานอาคารสถานที่

1. มีจำนวน อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
2. บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีความสะอาด ร่มรื่นและสวยงาม เอื้อ

ต่อการจัดการเรียนรู้

3. มีระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ อาคาร สถานที่
- การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน

1. ผู้บริหารและครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. มีกระบวนการเข้าถึงชุมชนหลายรูปแบบจนเป็นที่ยอมรับของชุมชน
3. มีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ตลอดเวลาอย่างสม่ำเสมอ
4. ชุมชนให้การยอมรับในศักยภาพของสถานศึกษาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

การบริหารงานและการประกันคุณภาพการศึกษา

1. มีโครงสร้างการบริหารงานและสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน
2. มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
3. มีแผนปฏิบัติการและดำเนินการตามแผน
4. มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน.
5. คณะกรรมการสามารถ กำกับ ติดตาม ดูแลควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน
6. ครูและบุคลากรมีความตระหนักและเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานและกระบวนการ

ประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อมูลที่เป็นจุดอ่อน (Weaknesses) ได้แก่

การบริหารงานวิชาการ

1. ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจปรัชญาการศึกษาปฐมวัย
2. ผู้ปกครองบางส่วนต้องการให้เด็กอ่านออกเขียนได้ มากกว่าด้านอื่นๆ
3. ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือในการ ติดตาม วัด ประเมินผล

และการรายงานผลเกี่ยวกับตัวเด็ก

การบริหารงานกิจการนักเรียน

1. ผู้ปกครองบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสถานศึกษา
2. นักเรียนมีเวลาร่วมกิจกรรมน้อยเนื่องจากผู้ปกครองบางส่วนมีเวลาจำกัดในการมารับส่งเด็ก เนื่องจากการะการทำงาน

การบริหารงานบุคคล

1. ครูที่มีความรู้ความสามารถ และผ่านการทำงานมาดีแล้ว ลาออกไปทำงานที่อื่น
2. ครูบางส่วนไม่อุทิศเวลาได้เต็มที่ ต้องใช้เวลาประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากรายได้

น้อย

การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ

1. การอุดหนุนเงินจากภาครัฐไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่ต้องจ่ายจริง
2. สถานศึกษาไม่มีเจ้าหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานโดยเฉพาะ
3. ครูและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติมีความรู้ด้านธุรการและการเงินไม่เพียงพอ

การบริหารงานอาคารสถานที่

1. บริเวณของสถานที่มีน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

2. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีน้อย ดูแลไม่เพียงพอและทั่วถึง
- การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน
1. ครูไม่มีเวลาว่างในการร่วมกิจกรรมกับชุมชน
 2. ครูและบุคลากรของสถานศึกษายังมีความสามารถในการเข้าถึงประชาชนไม่ดีพอ
- การบริหารงานและการประกันคุณภาพการศึกษา
1. การประกันคุณภาพมีงานเอกสารมากเกินไป
 2. ครูมีภาระงานสอนมาก ไม่มีเวลาทำเรื่องการประกันคุณภาพได้เท่าที่ควร
- ปัจจัยภายนอก (External Environmental)

ข้อมูลที่เป็นโอกาส (Opportunities) ได้แก่

1. สถานศึกษาอยู่ในแหล่งที่ชุมชนให้ความสนใจกับการศึกษา
2. หน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาเป็นอย่างดี
3. มีแหล่งเรียนรู้ใกล้สถานศึกษาที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาการเรียนการสอน
4. มีระบบ การคมนาคม และการสื่อสารที่ สะดวกและรวดเร็ว
5. ความมั่นใจของชุมชนต่อคุณภาพของสถานศึกษา

ข้อมูลที่เป็น อุปสรรค (Threats) ได้แก่

1. สถานศึกษาดังอยู่ใกล้แหล่งอบายมุข
2. การเบิกจ่ายเงินของทางราชการล่าช้า
3. นโยบายของหน่วยราชการในการรับบรรจุครูจากผู้ปฏิบัติงานอยู่แล้วในสถานศึกษา

5.1.3 ผลการพัฒนาและตรวจสอบกลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ปทุมวิทยในจังหวัดปทุมธานี

1) จากการนำข้อมูลประเด็นการดำเนินงานที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทดสอบความเป็นไปได้ด้วยสถิติ Binomial Test วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ทำ TOWS MATRIX วิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละกลุ่มเพื่อจัดทำเป็น (ร่าง) กลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ จัดสนทนา กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group) พิจารณาวิเคราะห์ (ร่าง) กลยุทธ์ ปรับปรุงแก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิ และประเมินกลยุทธ์ โดยการนำเสนอกลยุทธ์ที่ได้ สอบถามความคิดเห็นในการนำกลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศไปใช้ในสถานศึกษา จากผู้บริหารสถานศึกษาปทุมวิทยในจังหวัดปทุมธานี ใน ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) ด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) นำ

ผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงอีกครั้งเพื่อให้ได้กลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา
ปฐมวัย ในจังหวัดปทุมธานีฉบับสมบูรณ์ ได้กลยุทธ์ดังต่อไปนี้

**กลยุทธ์ ที่ 1 ปูทางจิตสำนึกในการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริม
ความเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา** มีขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษา
(หลักนิติธรรม)
2. การที่ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้อง คำนึงถึงความเป็นธรรม ความยุติธรรมในการ
บริหารงาน และส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษา และ
พัฒนาตนเองไปพร้อมกับความซื่อสัตย์ จริงใจ และอดทน (หลักคุณธรรมและนิติธรรม)
3. การใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด คำนึงค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม (หลักความ
คุ้มค่า)
4. การประชุมชี้แจงให้บุคลากรเข้าใจและตระหนัก ถึงความเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา
5. การส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรอย่างถูกต้องในการประกัน
คุณภาพการศึกษา
6. การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารได้สะดวก เข้าใจง่ายและมี
ระบบการตรวจสอบที่ชัดเจน (หลักโปร่งใส)
7. การส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักในหน้าที่ สำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจใน
การแก้ไขปัญหา ขอมรับในผลดีและผลเสียจากการปฏิบัติของตนเอง(หลักความรับผิดชอบ)
8. การสำรวจความต้องการใช้งบประมาณ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้
งบประมาณครอบคลุมทุกประเด็นตามการจัดสรรในการดำเนินงานของสถานศึกษา
9. การจัดทำระบบการประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบและสร้างความตระหนักให้กับ
บุคลากรอย่างถูกต้องในการประกันคุณภาพการศึกษา

**กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และจัดกระบวนการเรียนรู้
เชิงบูรณาการ ด้านปฐมวัย** มีขอบข่ายการดำเนินงาน

1. มีหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นกรอบในการพัฒนา หลักสูตร จะต้องกำหนด
สาระ ทักษะ กิจกรรมการเรียนการสอนรวมไปถึงการวัดและประเมินผล

2. การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน

3. การทบทวนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา

4. การจัดทำสาระแห่งการเรียนรู้ท้องถิ่น

5. การตรวจสอบและประเมินคุณภาพของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

6. มีโครงสร้างหลักสูตรครบถ้วน สะท้อนให้เห็นภาพรวมและมาตรฐานแต่ละหลักสูตร

กลยุทธ์ที่ 3 ประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ครอบคลุม ทันสมัยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย มี
ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ที่เอื้อต่อสถานศึกษาให้ทันสมัยสอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

2. การสนับสนุนวัสดุครุภัณฑ์ที่สามารถใช้กับเทคโนโลยีที่ทันสมัย

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

4. การกำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้เป็นไปตามแผน

5. การจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก

กลยุทธ์ที่ 4 ปรับระเบียบกฎเกณฑ์ที่ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการ มีขอบข่ายการ
ดำเนินงาน

1. การพิจารณาระเบียบกฎเกณฑ์ที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติและมีผลกระทบต่อสถานศึกษา

2. การรวบรวมประเด็นปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎเกณฑ์ของสถานศึกษา

3. การเสนอปัญหาให้ผู้ที่มีอำนาจทราบและพิจารณาแก้ไข

4. การประชุมกับสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างความมั่นใจและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง มี
ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การจัดบริเวณอาคารสถานที่ให้สวยงาม สงบ ร่มเย็น เป็นที่ประทับใจต่อผู้มาติดต่อ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา
2. การจัดบุคลากรรองรับส่งนักเรียนหน้าสถานศึกษาทั้งเช้าเย็นและมีการตรวจตรา/สำรวจภายในสถานศึกษาหลังเลิกเรียน
3. การสร้างความประทับใจให้กับผู้รับบริการในทุกด้าน
4. การส่งเสริมให้ครูมีความรู้สึกรักและเป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินงานในสถานศึกษา รวมไปถึงความผูกพันต่อสถานศึกษา
5. การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
6. การจัดสวัสดิการแก่บุคลากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
7. การจัดระบบความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของแต่ละบุคคล
8. การวางระบบการจรรยาบรรณในสถานศึกษาให้คล่องตัวและปลอดภัย
9. การสำรวจปัจจัยเสี่ยงในสถานศึกษาในทุกด้าน
10. การดำเนินการตามแผนและโครงการต่างๆ พร้อมทั้งกำกับและติดตามอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 6 ปลูกเร้าให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาระดับปฐมวัย และระดมสรรพกำลังมาพัฒนาการศึกษา มีขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การปฐมนิเทศผู้ปกครองให้ทราบถึงบทบาทต่อการพัฒนาผู้เรียน และตระหนักถึงการพัฒนาการศึกษา
2. การสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบถึงการเข้าร่วมกิจกรรมและถือว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา มีหน้าที่ช่วยกัน ในการพัฒนาการศึกษา และดูแลช่วยเหลือ
3. การสำรวจความต้องการของชุมชน และผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง
4. การจัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ระบุบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้ชัดเจน

กลยุทธ์ที่ 7 ยกเครื่องด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้ร่มรื่น สะอาดสวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
2. การพัฒนาและส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีกับหน่วยงานภายนอกและชุมชน
3. การจัดทำแผนพัฒนาระยะยาวให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเพิ่ม/ลด จำนวนนักเรียน
4. การพิจารณาจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนเพื่อวางแผนการขยายเพื่อรองรับจำนวนนักเรียนในอนาคต
5. การเปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่เป็น Best Practice

กลยุทธ์ที่ 8 สร้างวัฒนธรรมที่ดีในการประกันคุณภาพภายในองค์กร มีขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การปรับเปลี่ยนระบบงานธุรการและการเงินให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพและเทคโนโลยีที่ทันสมัย
2. การปฏิรูปกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็ก
3. การปรับระบบการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีระบบและกลไกในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

2) ความเห็นผู้เกี่ยวข้องในการนำกลยุทธ์ไปใช้

จากการนำกลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานีให้ศึกษาและทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ควบคุมดูแลสถานศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย และครูสอนชั้นปฐมวัย ทั้ง 3 สังกัด เกี่ยวกับประเด็น ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการนำกลยุทธ์ไปใช้ วิธีการส่งเสริมให้สถานศึกษานำกลยุทธ์ไปใช้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์ไปใช้และ เจาะลึกในการนำกลยุทธ์ไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ พบว่า

ในการนำกลยุทธ์ไปใช้ในสถานศึกษาปฐมวัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปรากฏว่าปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการนำ

กลยุทธ์ไปใช้ มีปัญหาและสาเหตุของปัญหาคือ ปัญหาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรมีภาระงานมากและมีจำนวนบุคลากรจำกัด ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญในการพัฒนาไม่มากเท่าที่ควร วิธีการส่งเสริมให้สถานศึกษานำกลยุทธ์ไปใช้ โดยจัดอบรมให้ความรู้เรื่องกลยุทธ์และการดำเนินงานตามกลยุทธ์ กำหนดเป็นนโยบายและมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์ไปใช้ นอกจากอบรมชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบแล้วควรให้หน่วยเหนือเห็นความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการปฏิบัติ และเงื่อนไขในการนำกลยุทธ์ไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา กำหนดวิธีการจัดบุคลากรให้ตรงกับงานที่ปฏิบัติ ระดมสรรพกำลังในการพัฒนาและต้องมีการประเมินเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปฐมวัย ในจังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในแต่ละประเด็นได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 สภาพปัจจุบันการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานี

1) จากการศึกษารายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานี พบข้อมูลเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี 40,030 คน แบ่งเป็น เด็กชาย 20,629 คน เด็กหญิง 19,401 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2554) เข้าเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 166 โรง 12,302 คน โรงเรียนภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 78 โรง 14,516 คน โรงเรียน/ศูนย์สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 109 โรง/ศูนย์ 7,088 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 2 ข้อมูลสารสนเทศ, สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี : แบบสำรวจข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดปทุมธานี ,ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิ.ย.2554) รวมได้เข้าเรียนทั้งหมด 33,906 คน ไม่ได้เข้าเรียน 6,124 คน คิดเป็น จำนวนเด็กได้เข้าเรียน 84.70 % ไม่ได้เข้าเรียน 15.30 %

เด็กวัย 3-5 ขวบที่ไม่ได้เข้าเรียนในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 15.30%เป็นจำนวนที่ค่อนข้างมาก จากการสอบถามผู้เกี่ยวข้องถึงสาเหตุที่ไม่ได้เข้าเรียนปรากฏว่าสาเหตุจากฐานะของ

ผู้ปกครองไม่พร้อมที่จะส่งเด็กเข้าเรียน เนื่องจากต้องประกอบอาชีพเป็นพนักงานในโรงงานและทำการเกษตรมีรายได้น้อย และส่วนหนึ่งไปเรียนในกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครปฐม จังหวัดนครนายก จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสระบุรี เป็นต้น

ผู้วิจัยเห็นว่า กรณีจำนวนเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนสมควรที่ได้รับการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษเช่นกัน เพราะการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการเตรียมความพร้อมเด็กเข้ารับการศึกษาคือไปสมควรหากกลยุทธ์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการให้การศึกษาในระดับนี้แก่บุตรหลาน

2) หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-5 ขวบ ในจังหวัดปทุมธานี มี 3 ประเภท ได้แก่

1. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัด ชั้นอนุบาล 1-2 รับเด็กอายุ 4-5 ขวบเข้าเรียน

2. โรงเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดชั้น อนุบาล 1-3 รับเด็กอายุ 3-5 ขวบเข้าเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัด 1 ชั้น รับเด็กอายุ 3 ขวบเข้าเรียน

3. โรงเรียนของเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จัดชั้นอนุบาล 1-3 รับเด็กอายุ 3-5 ขวบเข้าเรียน

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและการให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เนื่องจากการศึกษาระดับปฐมวัยไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ

ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็ก 3-5 ขวบ มีเพียง 3 สังกัดดังกล่าวเป็นการเพียงพอแล้ว ไม่สมควรให้หน่วยงานอื่นจัดอีก

3) ช่วงอายุของเด็กที่ทุกสังกัดรับเด็กอายุ 3-5 ขวบ ซึ่งเป็นช่วงของการเตรียมความพร้อมเด็กที่จะเรียนต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป แต่จัดแตกต่างกัน โดย จัด 1 ปีรับเด็กอายุ 3 ขวบ เพื่อเตรียมเข้าเรียนอนุบาล 1-2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือจัด 3 ปี รับเด็กอายุ 3-5 ขวบ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าเรียนชั้นประถมปีที่ 1 หรือจัด 2 ปี รับเด็กอายุ 4-5 ขวบ เพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนชั้นประถมปีที่ 1 ซึ่งสถานศึกษาปฐมวัยทุกสังกัดรับเด็กที่อยู่ ในวัยก่อนเรียน ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ควรพัฒนา ซึ่งเป็นไป ตามความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) การจัดการศึกษาปฐมวัย 1 ปี 2ปี หรือ 3ปี ขึ้นอยู่กับความ

พร้อมแต่ละสังกัด ส่วนเด็กนักเรียนจะเข้าเรียนจำนวนกี่ปีและเริ่มต้นในระดับไหนขึ้นอยู่กับความพร้อมของตัวเด็กเอง เช่นถ้าเด็กที่มีคุณภาพที่สามารถจะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ และถึงเกณฑ์เข้าเรียนตามกฎหมาย เด็กอาจเรียนในสถานศึกษาปฐมวัยที่จัดระดับอนุบาล 3 ปี เพียง 1 ปีก็ได้ การเลื่อนชั้นในระดับอนุบาลไม่มีการสอบ แต่จะพิจารณาจากพัฒนาการทางร่างกาย สังคม อารมณ์จิตใจ และสติปัญญาไปตามวัยของแต่ละบุคคล เพื่อเลื่อนไปเรียนในชั้นที่สูงขึ้น

ผู้วิจัยเห็นว่า ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของหน่วยงาน 3 สังกัดดังกล่าว การจัดการศึกษาของเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดชั้นอนุบาล 1-3 รับเด็กอายุ 3-5 ขวบเข้าเรียน เป็นการจัดที่เหมาะสมถูกต้องกว่าการจัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดชั้นอนุบาล 1-2 รับเด็กอายุ 4-5 ขวบเข้าเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดชั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัด 1 ชั้น รับเด็กอายุ 3 ขวบเข้าเรียน ซึ่งแต่ละสังกัดมีการจัดการอาจจะไม่สอดคล้องกัน ประเด็นนี้ควรจะได้มีการทบทวนนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย สมควรให้หน่วยใดหน่วยหนึ่งจัดจะเหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

4) การดำเนินงานที่แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านบริหารงานบุคคล ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ ด้านอาคารสถานที่ ด้านประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และด้านบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นไปตามที่ต้นสังกัดกำหนด สอดคล้องกับปรัชญา หลักการจัดการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ที่ให้ยึดหลักการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก

กล่าวโดยสรุป การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดปทุมธานีจากการศึกษาเอกสารรายงานต่างๆและการไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย 3 สังกัด เห็นว่า

ประการที่ 1 สถานศึกษาปฐมวัยของเอกชนและสถานศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดการศึกษา 3 ชั้น รับเด็กอายุ 3-5 ขวบ เข้าเรียนจะเป็นการจัดเพื่อพัฒนาเด็กครบทั้ง

4 ด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นการจัดที่เหมาะสมและถูกต้องตามปรัชญา และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยแล้ว

ประการที่ 2 สถานศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ จัด 2 ชั้นเรียนและส่วนมากในการจัดการมีการเน้นการอ่านออกเขียนได้เป็นส่วนมากโดยละเลย ด้านร่างกาย อารมณ์และด้านสังคม ไม่ครบตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ควรมีการทบทวน

ประการที่ 3 ศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกือบทั้งหมดเน้นการเลี้ยงดู เด็กโดยให้ความสำคัญการพัฒนาด้านร่างกาย ละเลยด้าน อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสมควร มีการทบทวนเช่นกัน

ผู้วิจัยเห็นว่า กรณีนี้ประการที่ 2 และประการที่ 3 สมควรมีการอภิปราย หาข้อเสนอแนะ ให้มีการจัดการที่เหมาะสมถูกต้องต่อไป

5.2.2 การดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศในจังหวัดปทุมธานี

จากการศึกษาการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศ พบว่า

1) ในการดำเนินงานด้านวิชาการ มีการนำหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมา ปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาและสภาพของท้องถิ่น ซึ่งตรงกับความต้องการ ของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครองจึงพอใจและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาเป็น อย่างดี มีการส่งเด็กเข้าเรียน ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาและการ พัฒนาเด็ก สถานศึกษาจึงมีความเป็นเลิศจากการร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ กมลวรรณ รอดจ่าย (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนคือการมีส่วนร่วมของ ชุมชน และเป็นไป ตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย และการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ที่กำหนดกระบวนการในการสร้าง หลักสูตรให้เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็น หลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อยู่บน พื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ ต้องมีความหมายกับ ตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ ได้พัฒนา รวมทั้ง ขอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียม

เด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโต ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับ และร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

ดังนั้น สถานศึกษาและผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้ กับชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้ชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ ชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่นเป็นสำคัญและเหมาะสมกับวัยของเด็กด้วย

ผู้วิจัยเห็นว่า งานด้านวิชาการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา การที่สถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศให้ความสำคัญงานด้านนี้จึงถูกต้องและเหมาะสม และในงานด้านวิชาการ เรื่องหลักสูตรเป็นตัวกำหนดมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา ดังนั้น การสร้างหลักสูตรจึงมีความจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาและสภาพของท้องถิ่น ซึ่งเรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษาให้ได้

จุดเด่นที่แตกต่างจากสถานศึกษาปทุมวันทั่วไป ได้แก่ การที่สถานที่มีความเป็นเลิศทุกแห่ง ใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาและสภาพของท้องถิ่น ซึ่งตรงกับความต้องการของท้องถิ่นและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครองจึงพอใจและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาเป็นอย่างดี มีการส่งเด็กเข้าเรียน ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาและการพัฒนาเด็ก สถานศึกษาจึงมีความเป็นเลิศจากการร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน

ส่วนจุดอ่อนซึ่งได้แก่ การที่ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจปรัชญาการศึกษาปทุมวัน จึงไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือในการ ติดตาม วัด ประเมินผล และการรายงานผลเกี่ยวกับตัวเด็ก และยังมีผู้ปกครองบางส่วนต้องการให้เด็กอ่านออกเขียนได้ มากกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งสาเหตุมาจาก การขาดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเรื่องปทุมวัน สถานศึกษาและต้นสังกัดจะต้องมีกลยุทธ์เพื่อแก้ไขต่อไป

2) การดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน มีการจัดกิจกรรมที่เน้นให้มีการส่งเสริมสุขภาพ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตเป็นพิเศษ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีมาตรฐานที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา อันเป็นการศึกษาภาคบังคับต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ เพราะการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาให้มีคุณภาพนั้น เด็กจะต้องมีมาตรฐานตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย อันได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ได้กำหนดไว้ และตามที่ เลขา ปิยะอจรรย์ยะ (2546) กล่าวว่า หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยคือการปฏิรูปการเรียนรู้ และการบริหารจัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพสถานศึกษา และคุณภาพของผู้เรียนที่สามารถประกันได้ว่า ผู้รับบริการจะได้รับการศึกษาตามมาตรฐาน

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าสถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศทุกแห่ง โดยเฉพาะสถานศึกษาเอกชนจะให้ความสำคัญต่องานด้านกิจการนักเรียนเป็นพิเศษ เพราะงานกิจการนักเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนโดยกิจการนักเรียนส่งผลต่อคุณภาพเด็กทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจที่อาจเห็นผลได้ทันที เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกของเด็กด้านกิจกรรมร่ายรำ การเคลื่อนไหว การพูดจา การแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตน การเคารพผู้ใหญ่ อันเป็นการแสดงออกถึง กิจกรรมร่ายรำที่งดงามทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งสถานศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ให้ความสำคัญเรื่องกิจการนักเรียนด้วยเช่นกัน

ผู้วิจัยเห็นว่า เรื่องกิจการนักเรียนมีความจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย เนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้มีส่วนช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครบทั้ง 4 ด้านได้เป็นอย่างมาก

จุดเด่นที่แตกต่างจากสถานศึกษาปฐมวัยทั่วไป ได้แก่การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศจะเน้นกิจกรรมที่มีการส่งเสริมสุขภาพ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตเป็นพิเศษ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีมาตรฐานที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา อันเป็นการศึกษาภาคบังคับต่อไปได้

ส่วนจุดอ่อนซึ่งได้แก่ การที่ยังมีผู้ปกครองบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสถานศึกษา และการที่นักเรียนมีเวลาร่วมกิจกรรมน้อยเนื่องจากผู้ปกครองบางส่วนมีเวลาจำกัดในการมารับส่งเด็ก เนื่องจากภาระการทำงาน จุดอ่อนดังกล่าวนี้เกิดจากผู้ปกครองมีภาระในการประกอบอาชีพไม่มีเวลามากพอในการมารับส่งเด็ก เป็นจุดอ่อนที่

สถานศึกษาและผู้ปกครองต้องร่วมกันแก้ไข จะอยู่ในเรื่องกลยุทธ์ที่สถานศึกษาจะต้องเข้าถึงผู้ปกครอง

3) การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคล มีการคัดเลือกครูเป็นกรณีพิเศษต่างจากสถานศึกษาทั่วไป คือนอกจากมีคุณวุฒิปริญญาตรีด้านปฐมวัยแล้ว ยังเน้นความเชี่ยวชาญและลักษณะเฉพาะสำหรับสอนชั้นปฐมวัยโดยเฉพาะ เช่น บุคลิกดี สวยงาม ใจเย็น รักเด็ก พุดจาไพเราะ อ่อนหวาน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาติ พนาเกษม (2552) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชน ซึ่งพบว่ากลยุทธ์หลักของการบริหารสู่ความเป็นเลิศประการแรก คือ การบริหารทรัพยากรบุคคล มีการกำหนดวิธีการ แนวทางในการสรรหาคัดเลือกบุคลากร

การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนปฐมวัยมีความสำคัญเพราะภารกิจหลักของสถานศึกษาปฐมวัย คือการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้เด็กพร้อมที่จะเรียนในระดับต่อไป ภารกิจเหล่านี้จะลุล่วงไปได้ต้องอาศัย ความรู้ ความสามารถของบุคลากรเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) อันแสดงได้ว่าการที่สถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศเหล่านี้ บุคลากรของสถานศึกษามีความสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาเป็นเลิศ

ผู้วิจัยเห็นว่า ทุกองค์กรไม่ว่าหน่วยงานใด บุคลากรขององค์กรมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้นหน่วยงานมีความเจริญก้าวหน้า หรือไม่เจริญก้าวหน้าขึ้นอยู่กับบุคลากรนั้นๆ ดังนั้นการสรรหาบุคลากรของหน่วยงานย่อมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

จุดเด่นที่แตกต่างจากสถานศึกษาปฐมวัยทั่วไป อยู่ที่มีการคัดเลือกครูเป็นกรณีพิเศษต่างจากสถานศึกษาทั่วไป คือนอกจากมีคุณวุฒิปริญญาตรีด้านปฐมวัยแล้ว ยังเน้นความเชี่ยวชาญและลักษณะเฉพาะสำหรับสอนชั้นปฐมวัยโดยเฉพาะ เช่น บุคลิกดี สวยงาม ใจเย็น รักเด็ก พุดจาไพเราะอ่อนหวาน เป็นต้น

ส่วนจุดอ่อนซึ่งได้แก่ การที่ครูที่มีความรู้ความสามารถ และผ่านการทำงานมาดีแล้ว ลาออกไปทำงานที่อื่น ซึ่งเกิดจากการที่ครูไปสอบบรรจุเป็นข้าราชการได้และได้รับการบรรจุในระหว่างปีการศึกษา ซึ่งกรณีนี้เกิดจากทางราชการปฏิบัติตามระเบียบ เช่นการบรรจุครูในต้นปีงบประมาณคือ เดือนตุลาคมของทุกปีปฏิทินแต่เป็นเวลากลางปีการศึกษาเป็นต้น จุดอ่อนนี้ทางสถานศึกษาจะต้องมีกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา ส่วนกรณีมี ครูบางส่วนไม่อุทิศเวลาได้เต็มที่ ต้องใช้เวลาประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากรายได้น้อยก็เช่นเดียวกันที่สถานศึกษาจะต้องมีกลยุทธ์แก้ไข

4) การดำเนินงานด้านงานธุรการ การเงิน และพัสดุ มีการเน้นการประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาหลายรูปแบบ เน้นการดูแลความปลอดภัยเด็กเป็นพิเศษ ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากหลายๆแหล่ง การเงินรัดกุม ถูกต้อง โปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้ พักพิงพอ สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ในการดำเนินงาน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2542 ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) ที่ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และสอดคล้องกับการวิจัยของ พิธาน พื้นทอง (2548) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้เสนอแนะการพัฒนาศักยภาพโรงเรียนไว้ว่าการรูปแบบการบริหารจัดการจะต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ทราบเพื่อให้เกิดศรัทธาในองค์กร

งานด้านธุรการ โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาและการจัดการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากปัจจุบันยังมีผู้ปกครองส่วนหนึ่ง ไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาระดับปฐมวัย และตามกฎหมายการศึกษาภาคบังคับก็ยังไม่บังคับให้ผู้ปกครองต้องส่งบุตรหลานเข้าเรียน (พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ, 2545) การที่สถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศเน้นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาหลายรูปแบบ จึงเกิดผลทำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาระดับนี้และรู้จักสถานศึกษาที่จะส่งเด็กเข้ารับการศึกษ

สำหรับงานด้านการเงินและพัสดุนั้น นอกจากการเงินรัดกุม ถูกต้อง โปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้ และมีพัสดุอย่างเพียงพอแล้วนั้นยังพบว่า สถานศึกษาของเอกชนทั้งหมดปรากฏว่า สถานศึกษาปฐมวัยเหล่านี้เป็นของผู้รับใบอนุญาตที่มีฐานะทางการเงินที่ดี สถานศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นสถานศึกษาขององค์กรส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้สูง ส่วนสถานศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้นนอกจากได้รับงบประมาณจากต้นสังกัดแล้ว ยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน องค์กร และประชาชนอีกด้วย

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าในการที่จะพัฒนาสถานศึกษาปฐมวัยสู่ความเป็นเลิศได้นั้น จำเป็นจะต้องมีงบประมาณมากกว่างบประมาณปกติ และมีการบริหารงานการเงินที่รัดกุม โปร่งใส และตรวจสอบได้ จึงจะได้รับการสนับสนุนในงบประมาณเพียงพอที่จะพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้

จุดเด่นที่แตกต่างจากสถานศึกษาปทุมวันทั่วไป ได้แก่การเน้นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาหลายรูปแบบ เน้นการดูแลความปลอดภัยเด็กเป็นพิเศษ การเงินรัดกุม ถูกต้อง โปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้ มีพัสดุเพียงพอ และได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากหลายๆแหล่ง

ส่วนจุดอ่อน ซึ่งได้แก่การอุดหนุนเงินจากภาครัฐไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่ต้องจ่ายจริง เป็นภาระที่สถานศึกษาจะต้องมีกลยุทธ์ที่จะหาเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นๆให้ได้ และการที่สถานศึกษาไม่มีเจ้าหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานโดยเฉพาะ และการที่ครูและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติมีความรู้ด้านธุรการและการเงินไม่เพียงพอ ก็เป็นภาระหน้าที่ที่สถานศึกษาจะต้องหากลยุทธ์ในการแก้ไขให้ได้เช่นเดียวกัน

5) การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ พบว่าสถานศึกษาปทุมวันที่มีความเป็นเลิศทุกโรง มีอุปกรณ์ อาคาร สถานที่เพียงพอกับจำนวนเด็ก นอกจากนั้น บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสะอาด สวยงาม และร่มรื่น เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปทุมวัน ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาทั้ง 3 สังกัดมีความพร้อมเรื่องเงินงบประมาณ เห็นได้จาก สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับงบประมาณจากต้นสังกัดอย่างเพียงพอ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกจากได้รับงบประมาณจากต้นสังกัดแล้ว ยังได้รับการอุดหนุนจากองค์กรอื่นๆอีก เช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงงานเป็นต้น ส่วนสถานศึกษาเอกชนปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตมีฐานะทางการเงินสูงและยังได้รับการอุดหนุนจากองค์กรการกุศลอีกด้วย ซึ่งจากการศึกษายังพบว่าสถานศึกษาเหล่านี้ มีผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารงาน โดยเฉพาะมีความสามารถสูงในด้านการประสานสัมพันธ์ขอความร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ อันแสดงถึงการมีภาวะผู้นำสูง สอดคล้องกับองค์ประกอบหลักในการตรวจสอบความเป็นเลิศในการดำเนินงานด้านการศึกษาของ Malcolm Baldrige National Quality Program (2002 อ้างถึงใน สมนึก ทองเยี่ยม และคณะ) ที่ให้ความสำคัญเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรที่มีผลต่อความเป็นเลิศขององค์กรต่างๆ และภาวะผู้นำของผู้บริหารยังมีผลถึงการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรอีกด้วย สถานศึกษาเหล่านี้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน จึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยเห็นว่า จาก ผลการศึกษาการดำเนินงานของสถานศึกษาปทุมวันที่มีความเป็นเลิศในแต่ละด้านที่เป็นไปในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการศึกษาในระดับปทุมวันมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในแต่ละสังกัด ที่มีการส่งเสริมชี้แนะให้สถานศึกษา

ในสังกัดให้ตระหนักถึงความสำคัญของสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ และพัฒนาให้บรรลุถึงลักษณะที่มีความเป็นเลิศตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เพราะหากสถานศึกษาในสังกัดได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการประเมินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าทำได้ดี มีคุณภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ ก็เป็นชื่อเสียงของต้นสังกัดด้วย นอกจากนี้ในสถานศึกษาเอกชนยังมีการแข่งขันกันเองเพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ผู้รับบริการ เพื่อความอยู่รอดและความเป็นปึกแผ่นมั่นคงยิ่งขึ้นไปอีกด้วย

จุดเด่นที่แตกต่างจากสถานศึกษาปฐมวัยทั่วไป ได้แก่สถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศจะมีอุปกรณ์ อาคาร สถานที่เพียงพอกับจำนวนเด็ก บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสะอาด สวยงาม และร่มรื่น เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาสภาพของสถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศ เกือบทุกแห่งมีจุดเด่นและโอกาสแตกต่างจากสถานศึกษาปฐมวัยโดยทั่วไป ส่วนจุดอ่อนและอุปสรรคมีน้อยมากและสถานศึกษาเหล่านี้ได้แก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่งแล้ว จึงไม่นำมาอภิปราย

5.2.3 กลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปฐมวัย ในจังหวัดปทุมธานี

จากการพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปฐมวัย ในจังหวัดปทุมธานี ได้ประเด็นกลยุทธ์และขอบข่ายการดำเนินงาน ที่จะนำมาอภิปรายได้ดังนี้

กลยุทธ์ ที่ 1 ปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา กลยุทธ์นี้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ในการดำเนินงาน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2542 ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) ที่ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และสอดคล้องกับการวิจัยของ พิธาน พื้นทอง (2548) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้เสนอแนะการพัฒนาศักยภาพโรงเรียนไว้ว่าการรูปแบบการบริหารจัดการจะต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูมีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ส่งเสริมพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกมลวรรณ รอดจ่าย (2552) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กคือ ปัจจัยด้านสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษามีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงสุด

ประกอบกับในปัจจุบันสภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันตามสภาพของสังกัด สถานที่ตั้ง และสภาพชุมชนแต่ละแห่ง สถานศึกษาต่างๆจึงต้องสร้างเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อให้ประชาชนได้เลือกและส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษา

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรของสถานศึกษาและส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ที่จะต้องกระทำเป็นอันดับแรก ในการที่จะพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศต่อไป ประกอบกับในปัจจุบันการทำงานต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาลตามที่กำหนดไว้ในระเบียบแบบแผนดังกล่าวแล้ว งานจึงจะบรรลุเป้าหมายเป็นที่ยอมรับและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

สำหรับขอบข่ายการดำเนินงาน จากผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ กับผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง พบว่า การส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีความสำคัญสูงสุดสอดคล้องกัน และการ เปิดโอกาสให้บุคลากร/ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในเรื่องการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมต่างๆ หรือการเข้ามาเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงานโดยใช้ข้อมูล ความคิดเห็นแนะนำ ปรีกษา ร่วมกันวางแผนและร่วมกันปฏิบัติ มีความสำคัญต่ำสุดสอดคล้องกัน

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการด้านปฐมวัย จัดทำหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร กำหนดสาระ ทักษะ กิจกรรมการเรียนรู้การสอนรวมไปถึงการวัดและประเมินผล การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน กลยุทธ์นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิราพร อัจฉริยโกศล (2549) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาในโรงเรียนปฏิบัติการดีเลิศ ที่พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ในโรงเรียนปฏิบัติดีเลิศ หลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก และพบว่าโดยภาพรวม ลักษณะเด่นของหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนปฏิบัติดีเลิศ นอกจากเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะที่ตรงกับคุณลักษณะพึงประสงค์ สำหรับสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ แล้ว หลักสูตรสถานศึกษายังมีลักษณะที่เน้นการพัฒนานักเรียนทั้งตัวบุคคล (Whole child development)

สำหรับขอบข่ายการดำเนินงาน จากผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ กับ ผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง พบว่า การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน และการทบทวนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษามีความสำคัญลำดับ 1 แต่ผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่อันดับ 2 และ 5 และผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง หลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร จะต้องกำหนด

สาระ ทักษะ กิจกรรมการเรียนการสอนรวมไปถึงการวัดและประเมินผล อยู่ลำดับ 1 แต่ ความเป็นไปได้ อยู่ลำดับ 2 แต่ปรากฏว่าการจัดทำร่างและพัฒนาหลักสูตรตามกระบวนการวิจัยที่ถูกต้อง มีความสำคัญต่ำสุดสอดคล้องกัน

กลยุทธ์ที่ 3 การประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ครอบคลุม ท้นสมัยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและกลยุทธ์ที่ 6 การปลูกเร้าให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย และระดมสรรพกำลังมาพัฒนาการศึกษา กลยุทธ์ดังกล่าวนี้เป็นความจำเป็นและมีความสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากการศึกษาปฐมวัยเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กเข้ารับการศึกษาค่อยไป

ปัจจุบันผู้ปกครองยังไม่เห็นความสำคัญเท่าที่ควร และภาครัฐยังไม่สามารถจัดให้เด็กวัยนี้ (3-5 ขวบ) เข้าเรียนได้ 100 % แม้แต่จังหวัดปทุมธานีซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมยังจัดได้เพียง 84.70 % จากข้อมูลจังหวัดปทุมธานี มีประชากรวัยเรียนชั้นปฐมวัย จำนวน 40,030 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2554) ข้อมูล ณ มกราคม 2554 เข้าเรียน จำนวน 33,906 คน ไม่ได้เข้าเรียน จำนวน 6,124 คน คิดเป็น จำนวนเด็กได้เข้าเรียน 84.70 % ไม่ได้เข้าเรียน 15.30 % (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 2 ข้อมูลสารสนเทศ, สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี : แบบสำรวจข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดปทุมธานี ,ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิ.ย.2554) และถึงแม้ว่าจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องว่าส่วนที่ได้เข้าเรียนไปเรียนในจังหวัดใกล้เคียง ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเด็กได้เข้าเรียนทุกคน

กลยุทธ์ดังกล่าวนี้จึงมีความจำเป็นและสำคัญซึ่งสอดคล้องกับวิทยา เชียงกูล (2551) ที่ได้เสนอกลยุทธ์การศึกษาปฐมวัยใน การเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัย ทุกคนได้รับการพัฒนาตามวัยอย่างเหมาะสม โดยมีมาตรการ ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรชุมชน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนการจัดบริการเตรียมความพร้อมที่มีคุณภาพให้แก่เด็กทุกคน และ สมชาติ พนาเกษม (2552) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชน พบว่า กลยุทธ์หลักของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนต้อง มีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และสุชาติ อังศุจินดา (2553) ได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของกลยุทธ์การตลาดที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโรงเรียนเอกชน องค์ประกอบความสำเร็จของโรงเรียนเอกชน พบว่า การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญ

สำหรับขอบข่ายการดำเนินงาน จากผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ กับ ผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง พบว่า

ใน กลยุทธ์ที่ 3 การประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ครอบคลุม ท้นสมัยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย มีขอบข่ายการดำเนินงานเรื่องการพัฒนากระบวนการประชาสัมพันธ์ที่เอื้อสถานศึกษาให้ทันสมัย

สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีความเป็นไปได้ อยู่ลำดับ 1 แต่ผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ลำดับ 2 และผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ปรากฏว่าการสนับสนุนวัสดุครุภัณฑ์ที่สามารถใช้กับเทคโนโลยีที่ทันสมัย อยู่ลำดับ 1 แต่มีความเป็นไปได้ อยู่ลำดับ 2 ใกล้เคียงกัน ขณะที่การจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก มีความเป็นไปได้ อยู่ลำดับสุดท้าย แต่ผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ปรากฏว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง อยู่ลำดับสุดท้าย ไม่สอดคล้องกัน

ในกลยุทธ์ที่ 6 การปลูกเร้าให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย และระดมสรรพกำลังมาพัฒนาการศึกษา จากผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ กับ ผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ปรากฏว่า การปฐมนิเทศผู้ปกครองให้ทราบถึงบทบาทต่อการพัฒนาผู้เรียน และตระหนักถึงการพัฒนาการศึกษา อยู่ในลำดับ 1 สอดคล้องกัน ซึ่งปัจจุบันความไม่เข้าใจเรื่องการศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครองเป็นปัญหา อันเป็นจุดอ่อนในการจัดการศึกษาปฐมวัย

กลยุทธ์ที่ 4 ปรับระเบียบกฎเกณฑ์ที่ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการ เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยส่วนมากจะจัดรวมกับการจัดการระดับอื่นๆ เช่นระดับประถมศึกษา หรือศูนย์เด็กเล็กที่จัดรวมในโรงเรียนประถมศึกษา หรือรวมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด ทำให้การจัดการเพื่อพัฒนาเด็กตามวัยไม่ได้ผลเต็มที่

จึงสมควรมีการปรับระเบียบกฎเกณฑ์ให้มีความคล่องตัวที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับ พิธาน พันทอง (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้เสนอแนะให้จัดโครงสร้างระบบบริหารงานของโรงเรียนที่มีขนาดเล็กให้มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นมากขึ้น แตกต่างจากโครงสร้างแบบระบบราชการ (Bureaucracy) ในโรงเรียนทั่วไป

สำหรับขอบข่ายการดำเนินงาน จากผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ กับ ผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง พบว่า การพิจารณาระเบียบกฎเกณฑ์ที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติและมีผลกระทบต่อสถานศึกษา ความเป็นไปได้ อยู่ในลำดับ 1 แต่ ผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้องปรากฏว่า การรวบรวมประเด็นปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ กฎเกณฑ์ของสถานศึกษา อยู่ลำดับ 1 ซึ่งใกล้เคียงกัน และการประชุมกับสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา อยู่ลำดับสุดท้ายสอดคล้องกัน

กลยุทธ์ที่ 7 สร้างความมั่นใจและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และ กลยุทธ์ ที่ 7 ยกเครื่องด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และบุคลากร ในการที่จะพัฒนาหน่วยงานให้ไปสู่ความเป็นเลิศได้นั้น ทรัพยากรบุคคลมีความสำคัญที่สุด ในสถานศึกษาปฐมวัย ทรัพยากรบุคคลหมายถึง ครู บุคลากร และเด็ก สำหรับครูและบุคลากร ความมั่นใจและความปลอดภัยในหน้าที่การทำงานและสถานที่ทำงานมีผลต่อการทำงานมากที่สุด

ดังนั้นการสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน จึงมีความสำคัญสอดคล้องกับเกณฑ์ความเป็นเลิศหรือองค์ประกอบหลักในการตรวจสอบความเป็นเลิศในการดำเนินงานด้านการศึกษาของ Baldrige National Quality Program, 2002 (สมนึก ทองเอี่ยม และคณะ, 2551) ที่กำหนดให้การให้ความสำคัญแก่บุคคลและหน่วยงานย่อย (Faculty and Staff Focus) เป็นองค์ประกอบหลัก

ส่วนเรื่องอาคาร สถานที่ และสภาพแวดล้อมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นไปตาม ปรัชญา หลักการศึกษา และมาตรฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) และสอดคล้องกับแนวคิดของเขาวพา เตชะคุปต์ (2542) ที่กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมไว้ว่า สภาพแวดล้อมอาจเป็นได้ทั้งคน สถานที่ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากเด็ก จะต้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา หากสภาพแวดล้อมดีเด็กก็จะอยู่อย่างมีความสุข

สำหรับขอบข่ายการดำเนินงาน จากผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ กับ ผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง พบว่า การจัดบริเวณอาคารสถานที่ให้สวยงาม สงบ ร่มเย็น เป็นที่ประทับใจต่อผู้มาติดต่อ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา มีความเป็นไปได้ อยู่ลำดับ 1 และด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ลำดับ 2 ใกล้เคียงกัน และ การจัดทำแผนป้องกันความเสี่ยง อยู่ลำดับสุดท้าย สอดคล้องกัน การที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการป้องกันความเสี่ยงน้อยมาก อาจเนื่องจาก เรื่องความเสี่ยงยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

สำหรับการยกเครื่องด้านอาคารสถานที่ปรากฏว่า การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้ร่มรื่น สะอาดสวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ลำดับ 1 สอดคล้องกัน

กลยุทธ์ ที่ 8 สร้างวัฒนธรรมที่ดีในการประกันคุณภาพภายในองค์กร ปัจจุบันการประกันคุณภาพ โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นงานที่ครูทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการศึกษาซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นในการกำหนดกลยุทธ์จึงต้องสร้างจิตสำนึกที่ดีเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา และกลยุทธ์นี้ยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2553 (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ว่า การทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้น สถานศึกษาควรคำนึงถึงการสร้างจิตสำนึก การพัฒนาให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยถือว่าการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นวัฒนธรรมการทำงานปกติของสถานศึกษา

สำหรับขอบข่ายการดำเนินงาน จากผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ กับ ผลรวมด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง พบว่า การปรับเปลี่ยนระบบงานธุรการและการเงินให้สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพและเทคโนโลยีที่ทันสมัย อยู่ลำดับที่ 1 สอดคล้องกัน

อนึ่ง การพัฒนากลยุทธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยทำการศึกษาจากสถานศึกษาปทุมวัยที่มีความเป็นเลิศ ดังนั้นขอบข่ายการดำเนินงานในด้านต่างๆ อาจจะทำได้ยาก สถานศึกษาปทุมวัยบางแห่งอาจทำไม่ได้ เพราะยังไม่พร้อม แต่ก็ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ ดังเช่นสถานศึกษาปทุมวัยที่ทำสำเร็จแล้ว ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปทุมวัยที่ต้องการให้สถานศึกษาเป็นเลิศ สามารถดำเนินงานตามกลยุทธ์นี้ได้ และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้กำกับดูแลสถานศึกษาปทุมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาปทุมวัยและครูปทุมวัยทั้ง 3 สังกัด เกี่ยวกับประเด็นปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการนำกลยุทธ์ไปใช้ มีปัญหาและสาเหตุของปัญหาคือ ปัญหาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรมีภาระงานมากและมีจำนวนบุคลากรจำกัด ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญในการพัฒนาไม่มากเท่าที่ควร วิธีการส่งเสริมให้สถานศึกษานำกลยุทธ์ไปใช้ โดยจัดอบรมให้ความรู้เรื่องกลยุทธ์และการดำเนินงานตามกลยุทธ์ กำหนดเป็นนโยบายและมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์ไปใช้ นอกจากอบรมชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบแล้วควรให้หน่วยเหนือเห็นความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการปฏิบัติและเงื่อนไขในการนำกลยุทธ์ไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ ต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

ผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา กำหนดวิธีการ จัดบุคลากรให้ตรงกับงานที่ปฏิบัติ ระดมสรรพกำลังในการพัฒนาและต้องมีการประเมินเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นดังนี้

เนื่องจากในการสร้างกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บข้อมูลการดำเนินงานจากสถานศึกษาปฐมวัยที่มีความเป็นเลิศเท่านั้น การนำกลยุทธ์นี้ไปใช้จึงมีปัญหา วิธีการ ข้อเสนอแนะและเงื่อนไขดังกล่าว แต่สรุปได้ว่า กลยุทธ์นี้สามารถนำไปใช้ได้สถานศึกษาปฐมวัยทุกสังกัด ดังนั้นสถานศึกษาปฐมวัยทั่วไปทุกสังกัดที่จะนำกลยุทธ์นี้ไปใช้น่าจะปรับกลยุทธ์และขอบข่ายการดำเนินงานในแต่ละกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาปฐมวัยในแต่ละสังกัดก่อนนำไปใช้ต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลจากการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) รัฐบาล ผู้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าควรให้หน่วยงานใดเป็นผู้จัดเพื่อแก้ปัญหาการพัฒนาเด็กที่ไม่ต่อเนื่องของรัฐ ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัด 1 ปี แล้วไปต่อปีที่ 2-3 ในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือโรงเรียนของเอกชน และการที่โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดปีที่ 2-3 โดยรับเด็กปีที่ 1 จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งไม่สามารถประกันได้ว่าเด็กจะได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมที่สมบูรณ์ได้ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยขอเสนอว่าการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัด กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่สมควรจัด

สำหรับเอกชนสมควรจัด 3 ปี แต่ทุกสังกัดทั้งกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเอกชน ไม่ควรจัดการศึกษาระดับปฐมวัยรวมกับระดับอื่นๆ เนื่องจากสภาพเด็กปฐมวัยแตกต่างจากวัยอื่นๆ การบริหารจัดการและ สภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมย่อมแตกต่างกัน แต่ในสภาพปัจจุบันทุกสังกัดยังจัดรวมกับระดับอื่นๆอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อเด็กวัยนี้

2) ต้นสังกัดของหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัย ทั้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเอกชน ควรใช้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย แผน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยและสร้างกลยุทธ์ขึ้นจากวิธีการและขั้นตอน โดยการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ ศึกษาสภาพของสถานศึกษาที่ดีที่สุดในสังกัด ซึ่งแต่ละสังกัดมีความแตกต่างกัน หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) และสาเหตุของปัจจัยเหล่านั้น แล้วดำเนินการสร้างกลยุทธ์ ตามวิธีการ TOWS Matrix ก็จะได้กลยุทธ์สำหรับจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาตามความพร้อมของท้องถิ่นและสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจจะแบ่งเป็นแต่ละเขตการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น แต่ละจังหวัด เป็นต้น

3) สถานศึกษาปฐมวัยควรศึกษากลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปฐมวัย ในจังหวัดปทุมธานี และพิจารณาขอบข่ายการดำเนินงานในแต่ละกลยุทธ์ เพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาความสัมพันธ์ในการดำเนินงานของแต่ละกลยุทธ์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

2) ควรศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับกลยุทธ์การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ของ กลยุทธ์ด้านการเงิน งบประมาณ กลยุทธ์ด้านการบริหารงานบุคคล กลยุทธ์ด้านการบริหารกิจการนักเรียน กลยุทธ์ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน เป็นต้น